

**Selkeästi
meille**

Selkeästi meille!

**Kognitiivisen saavutettavuuden opas
suunnittelijoille ja kehittäjille**

Huomioi käyttäjien tarpeet

Tunnista ketkä käyttävät palvelua ja mihin tarkoitukseen

- Ota käyttäjät mukaan jo suunnitteluvaiheessa.

Ota kognitiivinen saavutettavuus huomioon alusta lähtien

- Kaikki hyötyvät kognitiivisesta saavutettavuudesta.
- Joillekin sen puutteellinen huomioiminen voi olla jopa este palvelun käyttämiselle.

Tee mahdollisimman helppokäyttöinen alusta verkkopalvelun sisällön päivittämiseen

- Huomioi myös sisällöntuottajat muokkaamalla alustasta heille selkeä, ymmärrettävä ja helppo käyttää.
- Voit esimerkiksi nimetä toiminnot yleistajuisesti. Kaikki alan termit eivät ehkä ole sisällöntuottajille tuttuja.

Tarjota sisällöntuottajalle mahdollisuus selkeän sisällön tuottamiseen

Mahdollista selkeä ja helposti luettava teksti

- Tasaa teksti vasemmalta, vältä keskitettyä tekstiä.
- Pidä rivin pituus sopivana. Liian lyhyttä ja liian pitkää riviä on vaikeaa lukea.
- Käytä riittävän isoa fonttia.
- Käytä helppolukuista fonttia. Päätteetön fontti on selkeämpi kuin päätteellinen.
- Suuraakkosten käyttöä esimerkiksi otsikoissa kannattaa välttää. Niiden lukeminen voi olla vaikeaa.

Tee linkeistä selkeitä ja ymmärrettäviä

- Tee linkeistä sellaisia, että ne erottuvat selvästi muusta sisällöstä. Tekstilinkeissä tekstin väri ja alleviivaus on tuttu tapa. Älä käytä alleviivausta muualla verkkopalvelussa.
- Tee johdonmukaisesti samalla tavalla toimivia linkkielementtejä.

Tarjota työkaluja sisällön jäsentelyyn

- Esimerkiksi haitarieleменти tekee sisällöstä silmäiltävää.
- Lisää haitarin oikeaan laitaan kuvallisen vihjeen lisäksi tekstiselitteet **Avaa** ja **Sulje** ohjaamaan käyttäjää.

Luo verkkopalvelulle selkeät ja ymmärrettävät puitteet

Pidä käyttöliittymän rakenne selkeänä ja sivupohjat mahdollisimman yhtenäisinä

- Sijoita toiminnot tuttuihin paikkoihin. Esimerkiksi hakutoiminto löytyy yleensä oikeasta yläkulmasta.
- On selkeää, että yhdessä näkymässä ei ole liikaa erilaisia elementtejä.
- Varmista, että käyttäjän on helppo havaita, mikä on näkymän pääasia ja missä järjestyksessä eri asioita on tarkoitus lukea.
- Otsikoi sivunäkymän eri kokonaisuudet, jotta käyttäjä tietää, mitä ne ovat.
- Oikeaan laitaan ei kannata sijoittaa tärkeitä asioita, koska siellä olevat asiat voivat jäädä käyttäjältä huomaamatta.

Varmista, että käyttäjä näkee aina sijaintinsa palvelussa

- Hyödynnä useita eri tapoja, kuten väriä ja alleviivausta valikoissa sekä selkeää murupolkua.
- Anna käyttäjälle helppo tapa palata etusivulle. Valikkoon voi esimerkiksi lisätä kohdan Etusivu. Verkkopalvelun logo ei ole kaikille tuttu keino päästä etusivulle.

Tee käyttöliittymän pysyvistä elementeistä selkeitä ja ymmärrettäviä

- Käytä verkkopalvelussa yleisesti käytettyjä ja tuttuja kuvakkeita. Lisää niihin teksti, joka kertoo niiden merkityksen.
- Pidä erilaisten elementtien valikoima hallittuna. Käyttäjälle on helpompaa, jos palvelussa ei ole useita toisiaan muistuttavia elementtejä, jotka toimivat eri tavoin.
- Varmista, että kaikki ilmoitukset ja toiminnot ovat samalla kielellä kuin muu verkkopalvelu.
- Varmista, että kaikki toiminnot antavat käyttäjälle selkeän vasteen.

Tarjoo käyttäjälle monta erilaista tapaa löytää hänen etsimänsä tieto

- Luo selkeä navigaatio.
- Tee käyttäjää tukeva hakutoiminto, joka ymmärtää kirjoitusvirheitä, tarjoaa hakuehdotuksia ja selkeitä hakutuloksia.
- Mahdollista ankkurilinkit sivun alussa.
- Koosta etusivulle hyödyllisiä polkuja käyttäjälle tärkeisiin asioihin.
- Tee yhteydenotto, tuen saanti ja palautteen anto helpoksi.

Testaa monenlaisten käyttäjien kanssa

- Muista testata verkkopalvelua ihmisten kanssa, jotka erityisesti hyötyvät kognitiivisesta saavutettavuudesta.
- Huomioi testauksessa käyttäjän tarpeet. Esimerkiksi tarjoa tehtävä sekä suullisesti että kirjallisesti, jotta testaajan on helppo muistaa tehtävä ja siihen liittyvät taustatiedot.
- Lisätietoa tuetun käyttäjätestauksen järjestämisestä saat www.selkeästimeille.fi-sivustolta.

Kaikki hyötyvät kognitiivisesta saavutettavuudesta.
Toisille se on verkkopalvelun käytön edellytys.
Testaa sitä erilaisilla käyttäjillä.

Kognitiiviseen toimintakykyyn vaikuttavia tekijöitä:

Tilannekohtainen

- hätätilanne
- kiire
- ympäristön häly
- voimakas tunnetila

Väliaikainen

- väsymys
- stressi
- masennus
- uupumus

Pysyvä

- kehitysvamma
- muistisairaus
- neurokirjon ihmiset:
ADHD, autismi,
oppimisvaikeudet

Etukannen kuvitus: Saana Renvall

Lue lisää: www.selkeästimeille.fi

Kehitysvammatuki 57 ry

Kehitysvamma-
liitto

Selkeästi meille -hanke on Kehitysvammatuki 57 ry:n
ja Kehitysvammaliiton yhteishanke.

Materiaalia saa hyödyntää epäkaupalliseen tarkoitukseen,
kun mainitsee lähteen: selkeästimeille.fi.